

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
Dosar nr. 3-888/19
leșire Nr. 17736
"09" 10 2019

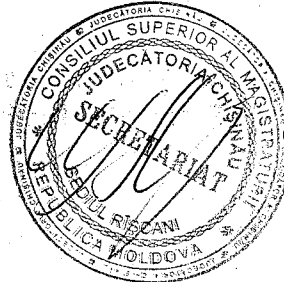
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, 28.

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), Vă expediază spre examinare sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, în vederea exercitării controlului constituționalității a sintagmelor "Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)" prevăzută de art. 264 alin. (1) din Codul fiscal și "Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată" prevăzută de art. 264 alin. (2) din Codul fiscal, în temeiul art. 23 din Constituția Republicii Moldova (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova (Restrângerea exercițiului unor drepturi sau ale unor libertăți), de către reprezentantul reclamantului Butnaru Svetlana, avocatul Paladii Andrian, în cadrul cauzei de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Butnaru Svetlana împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

Anexă:

1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pe 16 file;
2. Copia cererii de chemare în judecată și a actelor anexate, pe 10 file;
3. Copia încheierii nr. 3-888/19 din 09 octombrie 2019, pe 03 file;

Cu considerațiune,
Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani)

Gandrabur Marcel

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1839
"14" 10 2019

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA
DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire: **PALADII** 2. Prenume: **Andrian**

3. Funcția **avocat**

4. Adresa: **mun. Chișinău, stradela doi Aerodromului 2 of.6**

5. Tel./fax **079701162**

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel.

10. Fax

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

12.

Prin prezenta sesizare se invocă neconstituționalitatea sintagmelor **„Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2)”** prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod fiscal și **„Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată”** prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod fiscal., în temeiul **art. 23** (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle), din Constituție și **art. 54** (Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți), din Constituție.

13.

În examinarea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, Judecător Gandrabur Marcel se află dosarul nr. 12-3-52574-03082018, ce are drept obiect contestarea actului administrativ, în cadrul cererii de concretizare a pretențiilor s-a invocat încălcarea termenului de prescripție pentru stabilirea obligației fiscale, iar de către pârât, la caz Serviciul Fiscal de Stat, în vederea neaplicării termenului de prescripție au fost invocate normele care se consideră a fi neconstituționale.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI,

A.Referitor la aplicabilitatea în cadrul procesului a normelor a căror neconstituționalitate se invocă;

În cadrul cererii de concretizare a pretențiilor s-a invocat încălcarea termenului de prescripție pentru stabilirea obligației fiscale, iar de către pârât, la caz Serviciul Fiscal de Stat, în vederea neaplicării termenului de prescripție au fost invocate normele care se consideră a fi neconstituționale.

B.Referitor la neconstituționalitatea normelor invocate;

Răspunderea fiscală este o formă a răspunderii juridice angajată ca urmare a încălcării unei dispoziții de drept fiscal, fapt ce dă naștere unui raport juridic de constrângere, născut ca efect al săvârșirii încălcării fiscale, raport ce are ca părți statul, pe de o parte, și persoana care săvârșește încălcarea, pe de altă parte. ¹

Conținutul raportului juridic fiscal de constrângere este format din dreptul statului de a trage la răspundere persoana care a săvârșit încălcarea, prin aplicarea sancțiunii corespunzătoare, prevăzută de legea fiscală, și din obligația persoanei în cauză de a executa sancțiunea aplicată.²

Dreptul statului de a trage la răspundere fiscală persoanele care săvârșesc încălcări **se stinge**, dacă acesta nu este exercitat într-un anumit interval de timp.

Prescripția răspunderii fiscale are la bază ideea că, pentru a-și atinge scopul, acela al realizării ordinii de drept, răspunderea fiscală trebuie să intervină prompt, cât mai aproape de momentul săvârșirii încălcării, întrucât doar în acest fel poate fi realizată prevenția generală și cea specială și poate fi creat, pe de o parte, sentimentul de securitate a valorilor sociale ocrotite, iar, pe de altă parte, încrederea în autoritatea legii. ³

Cu cât răspunderea fiscală este angajată **mai târziu** față de data săvârșirii încălcării, cu atât **eficiența ei scade**, rezonanța socială a săvârșirii încălcării se diminuează, iar **stabilirea**

Articolul 231. Noțiunea și temeiurile tragerii la răspundere pentru încălcare fiscală

1) În sensul prezentului cod, tragerea la răspundere pentru încălcare fiscală înseamnă aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat, în condițiile revăzute de legislația fiscală, a unor sancțiuni față de persoanele care au săvârșit încălcări fiscale.

Articolul 235. Scopul și forma sancțiunilor fiscale

1) Sancțiunea fiscală este o măsură cu caracter punitiv și se aplică pentru a se preveni săvârșirea, de către delincvent sau de către alte persoane, a unor noi încălcări, pentru educarea lor în spiritul respectării legii.

Articolul 239. Scopul procedurii de examinare a cazului de încălcare fiscală

Scopul procedurii de examinare a cazului de încălcare fiscală constă în: clarificarea promptă, multilaterală, exhaustivă și obiectivă a circumstanțelor în care s-a produs, soluționarea lui în strictă conformitate cu legislația, asigurarea îndeplinirii deciziei, precum și stabilirea auzelor și condițiilor care au contribuit la comiterea încălcării fiscale, prevenirea încălcărilor, educarea în spiritul respectării legilor și

răspunderii fiscale pentru săvârșirea încălcării nu mai apare ca necesară, deoarece urmările acesteia ar fi putut fi înlăturate sau șterse.

Ca atare, **pentru a fi eficientă răspunderea fiscală trebuie să aibă loc, din punct de vedere temporal, cât mai aproape** de data săvârșirii încălcării.

Funcțiile sancțiunilor fiscale se realizează, în mod real, numai dacă aplicarea acestora se face cu promptitudine, deoarece prin trecerea unei perioade mari de timp de la săvârșirea încălcării, exemplaritatea pedepsei dispare.

Prescripția răspunderii fiscale constă în stingerea raportului juridic fiscal de conflict, născut prin săvârșirea unei încălcări, ca urmare a nerealizării lui într-un anumit termen prevăzut de lege.

Pornind tocmai de la rațiunea necesității tragerii la răspundere fiscală a făptuitorilor într-un termen cât mai scurt de la data săvârșirii faptelor, legiuitorul a înțeles să instituie termen - prevăzut în 264 alin. (1) Cod fiscal-, în care **ne luarea unei măsuri punitive să aibă ca efect înlăturarea răspunderii fiscale prin intervenția prescripției**.

Prescripția răspunderii fiscale este, deci, o cauză extinctivă (de stingere) a răspunderii fiscale, o cauză **ce stinge raportul juridic fiscal de conflict, deoarece acesta nu a fost soluționat într-o perioadă de timp rezonabilă** și care determină imposibilitatea aplicării sau luării sancțiunilor de drept fiscal, cauză determinată și justificată de influența pe care trecerea timpului o exercită asupra necesității de a se recurge la constrângere fiscală.

Această cauză extinctivă înlătură răspunderea fiscală, făcând să înceteze dreptul organelor fiscale de a trage la răspundere fiscală și de a aplica o pedeapsă celui care a săvârșit o încălcare și, pe cale de consecință, stinge obligația făptuitorului de a răspunde fiscal; ea are deci caracterul unei renunțări la acțiunea, renunțare prestabilită de lege, dar supusă condiției trecerii unui anumit termen de la data săvârșirii încălcării.

Articolul 264. Termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale
(2) Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată.

Într-o astfel de interpretare, art. 264 alin.(2) Cod fiscal este contrară principiului previzibilității normei de drept.

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile.

Nefiind clar:

- care autoritate stabilește acele circumstanțe de extindere a termenului de prescripție;
- care este procedura și-n baza căror probe se extinde cu titlul de excepție termenul de prescripție;
- care este actul care stabilește acele circumstanțe excepționale și posibilitatea de contestare a lui în fața unei instanțe de judecată;

Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este **contrară art.23 din Constituție**, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Examinând art. 264 alin.(2) Cod fiscal după standardele care privesc calitatea legii, îl considerăm integral neconform art.23 din Constituție.

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): "...expresia "prevăzută de lege" nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...**Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică** (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)".

În fapt prevederile cuprinse la alineatul (2) al art. 264, acordă organului fiscal dreptul de a efectua un control fiscal oricând și în lipsa unor temeieri clar definite, care ar putea fi considerate judicioase în fiecare caz individual.

Norma supusă controlului constituționalității plasează persoana într-o stare de incertitudine pentru un termen nedefinit și pentru circumstanțe care pot fi invocate aleatoriu.

Astfel, **efectul defavorabil al neîndeplinirii la timp** (timp de 4 ani) a obligațiilor de serviciu, de către organul fiscal **este pasat contribuabilului.**

În fapt **legiuitorul a acordat organului fiscal un termen de 4 ani** pentru constatarea oricărei încălcări a legislației fiscale de către contribuabil, inclusiv constatarea includerii de informații eronate în declarație sau neprezentarea declarației.

În cauza Stoianova și Nedelcu vs. România, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a menționat: **„carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamantilor și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă”**

O, astfel de formulare al art. 264 alin. (2) Cod fiscal, **duc la imprescriptibilitatea** oricărei încălcări a legislației fiscale, **iar prevederile alin. 1** al aceleiași norme **devin inaplicabile**, cu același succes putând să fie abrogate întrucât sunt inaplicabile.

De principiu, **odată cu expirarea termenului de prescripție persoana urmează a dispune de certitudinea și convingerea că nu va mai fi supusă cărorva controale.**

Comparativ cu răspunderea penală (cea mai gravă formă a răspunderii de drept public) termenul de prescripție maxim a răspunderii penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 244 C.pen. (evaziunea fiscală a persoanei juridice), este de 5 ani, iar pentru infracțiunea prevăzută de art. 244/1 C.pen. (Evaziunea fiscală a persoanei fizice) este de doi ani.

Totodată trebuie menționat faptul că art. 60 (Prescripția răspunderii penale) C.pen., nu conține careva excepții de prelungire a termenului de prescripție.

Art. 54 din Constituție stabilește că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, de asemenea nu admite restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 din Constituție.

La caz constatăm că prevederile art. 264 alin. (2) Cod fiscal aduc atingere drepturilor proclamate în art. 23 din Constituție.

(A se vedea capitolul V al Notiței Explicative)

15. Declararea **sintagmelor „Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2)”** prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod fiscal și **„Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată”** prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod fiscal. ca fiind neconstituționale.

Dacă este necesar, continuați pe o filă separată

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Notîța Explicativă)

16.

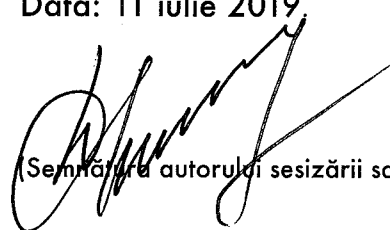
VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

(A se vedea capitolul VIII al Notîței Explicative)

18.
Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: mun. Chișinău.

Data: 11 iulie 2019.

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

09 octombrie 2019

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), Gandrabur Marcel, specializat în materia contenciosului administrativ,

examinând cererea reprezentantului reclamantului Butnaru Svetlana, avocatul Paladii Andrian cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Butnaru Svetlana împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ,

a c o n s t a t a t:

Butnaru Svetlana a înaintat acțiune împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

Reprezentantul reclamantului Butnaru Svetlana, avocatul Paladii Andrian a înaintat cerere în temeiul căreia a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea exercitării controlului constituționalității a sintagmelor "Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)" prevăzută de art. 264 alin. (1) din Codul fiscal și "Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată" prevăzută de art. 264 alin. (2) din Codul fiscal, în temeiul art. 23 din Constituția Republicii Moldova (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova (Restrângerea exercițiului unor drepturi sau ale unor libertăți).

Analizând argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportându-le, per ansamblu, la chestiunea abordată, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din următoarele considerente.

În corespundere cu art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domeniul specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă

această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform art. 230 din Codul administrativ, încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Judecătorul reține că titularul acțiunii pretinde neconstituționalitatea sintagmelor ”Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” prevăzută de art. 264 alin. (1) din Codul fiscal și ”Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată”

prevăzută de art. 264 alin. (2) din Codul fiscal, în temeiul art. 23 din Constituția Republicii Moldova (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova (Restrângerea exercițiului unor drepturi sau ale unor libertăți).

La fel, judecătorul atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată, întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova având ca obiect prevederile contestate.

În lumina celor menționate supra și în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, judecătorul

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului Butnaru Svetlana, avocatul Paladii Andrian cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea înaintată de Butnaru Svetlana împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității a sintagmelor "Cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)" prevăzută de art. 264 alin. (1) din Codul fiscal și "Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată" prevăzută de art. 264 alin. (2) din Codul fiscal, în temeiul art. 23 din Constituția Republicii Moldova (Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova (Restrângerea exercițiului unor drepturi sau ale unor libertăți).

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere, sesizarea reprezentantului reclamantului Butnaru Svetlana, avocatul Paladii Andrian, copia acțiunii de contencios administrativ și copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul

Copia corespunde originalului, judecătorul

Gandrabur Marcel

Gandrabur Marcel